

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-03-26

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin, justitierådet Ella Nyström och f.d. justitieombudsmannen Nils-Olof Berggren.

Auktorisation och tystnadsplikt för patentombud

Enligt en lagrådsremiss den 4 mars 2010 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om auktorisation av patentombud, och
2. lag om ändring i rättegångsbalken.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Carl Scheutz, biträdd av ämnessakkunniga Mia Pousette.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om auktorisation av patentombud innehåller i främsta rummet regler om vilka uppgifter som ska åligga en ny myndighet med namnet Patentombudsnämnden, vilka krav som gäller för att ett patentombud ska bli auktoriserat och vad som ska åligga ett auktoriserat patentombud i yrkesutövningen.

Den ändring som föreslås i 36 kap. 5 § rättegångsbalken innebär att auktoriserade patentombud och deras biträden hänförs till den grupp av yrkesverksamma som endast i vissa fall får höras som vittnen.

Förslaget till lag om auktorisation av patentombud

Rubriken till 1 och 2 §§

Första och andra paragraferna har försetts med den gemensamma rubriken Allmänna bestämmelser. Rubriken är alltför allmänt hållen. Varje paragraf skulle behöva ha en egen rubrik, som bättre angav paragrafens innehåll. Sålunda skulle rubriken till 1 § kunna ges lydelsen Lagens innehåll och rubriken till 2 § lydelsen Definitioner.

2 §

I paragrafen lämnas en exemplifierande uppräknings av vad som avses med "patenträttsliga angelägenheter" samt definitioner av termerna "patentombud" och "auktoriserat patentombud". Enligt Lagrådets mening blir uppräknings tydligare om nedan angivna punkter omformuleras och ges följande lydelse:

- 1.a) en uppfinnings patenterbarhet,
 - 1.b) ansökan om patent samt andra förfaranden rörande patent inför en myndighet eller organisation,
 - 1.c) ett patents giltighet, ett patents eller en patentansökans skyddsomfång, intrång i patent och bättre rätt till ett patent eller en patentansökan, och
3. *auktoriserat patentombud*: ett patentombud som har auktoriserats enligt denna lag.

4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen omformuleras och ges följande lydelse:

För auktorisation krävs att en sökande

1. inte är underårig, försatt i konkurs eller underkastad näringsförbud,
2. inte har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,
3. har lämplig teoretisk examen och yrkeserfarenhet,
4. har avlagt godkänt kunskapsprov för auktorisation,
5. är verksam som patentombud, och
6. är redbar och i övrigt lämplig att verka som patentombud.

Om det finns särskilda skäl, får Patentombudsämnden i enskilda fall besluta om undantag från kraven i första stycket 3–5.

5 §

I paragrafen regleras ett auktoriserat patentombuds skyldigheter att iaktta god sed och tystnadsplikt. Båda skyldigheterna är viktiga och borde, enligt Lagrådets mening, därför vara reglerade i olika paragrafer. Sålunda skulle detta förslagsvis kunna ske på följande sätt:

God patentombudssed

5 § Ett auktoriserat patentombud ska iaktta god patentombudssed.

Tystnadsplikt

6 § Ett auktoriserat patentombud får inte obehörigen röja eller använda vad ombudet har fått kännedom om i sin yrkesutövning.

Ombudet ska se till att ombudets biträden iakttar motsvarande tystnadsplikt.

7 och 8 §§

I paragraferna lämnas bestämmelser om upphävande av auktorisationen för ett patentombud. Allmänt ska gälla att auktorisationen ska upphävas på ombudets egen begäran, till följd av att ombudet inte

uppfyller förutsättningarna för auktorisation i 4 §, att ombudet inte betalar föreskrivna avgifter till Patentombudsnämnden eller att ombudet inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen.

I 8 §, som föregås av rubriken "Disciplinära åtgärder", föreskrivs beträffande samtliga angivna upphävandegrunder utom ombudets egen begäran att Patentombudsnämnden, om det finns särskilda skäl, i stället får meddela en varning eller vid synnerliga skäl helt underlåta åtgärd.

I författningskommentaren (s. 46) sägs att varning ska meddelas för klandervärda beteenden som vid en upprepning kan leda till upphävande av auktorisationen. Detta uttalande synes syfta endast på de upphävandegrunder som anges i paragrafens första stycke punkterna 2 och 3. Samtidigt sägs senare i samma kommentar att exempel på när det kan vara motiverat att underlåta en disciplinär åtgärd är att ett auktoriserat ombud under en begränsad period arbetar vid PRV eller Patentombudsnämnden. Dessa uttalanden tillsammans med formuleringen av 8 § skapar enligt Lagrådets mening osäkerhet i frågan huruvida ett upphävande ska ses som en disciplinär åtgärd eller endast som en följd av ändrade förutsättningar för auktorisationen.

En tydligare ordning skulle kunna uppnås om paragraferna och rubriken över 7 §, med beaktande av Lagrådets förslag beträffande 4 §, ges förslagsvis följande lydelse.

Upphävande av auktorisation

7 § Patentombudsnämnden ska upphäva auktorisationen för ett patentombud om ombudet begär det eller om ombudet inte längre uppfyller kraven för auktorisation enligt 4 § första stycket 1–5. I sistnämnda fall får nämnden om det finns synnerliga skäl underlåta upphävande.

Ett beslut om upphävande av auktorisation gäller omedelbart.

Disciplinära åtgärder

8 § Patentombudsnämnden ska upphäva auktorisationen för ett patentombud om ombudet

1. inte längre uppfyller kraven enligt 4 § första stycket 6,
2. inte betalar föreskrivna avgifter till Patentombudsnämnden, eller
3. annars inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag.

Om det finns särskilda skäl, får Patentombudsnämnden i stället meddela en varning. Patentombudsnämnden får helt underlåta att vidta åtgärd om det finns synnerliga skäl.

Ett beslut om upphävande av auktorisation gäller omedelbart.

11 §

Vid föredragningen framkom att i bemyndigandet i första stycket avsågs sådana verkställighetsföreskrifter som kunde bli nödvändiga vid tillämpningen av 4 §. Detta styrks också av vad som anförs i författningskommentaren till 11 §, där föreskrifterna sägs skola innehålla bl.a. de *närmare* kraven på teoretisk examen och praktisk utbildning. Om avsikten är att föreskrifterna enbart ska vara av verkställande art, vill Lagrådet erinra om att bemyndigande för regeringen att meddela sådana föreskrifter finns i 8 kap. 13 § första stycket 1 regeringsformen med den följd att bemyndigandet i den föreslagna paragrafens första stycke framstår som överflödigt.

Övrigt lagförslag

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.